

Lo mestre i el periodiste

Presentar el Pere i el Toni pot resultar una mica gratuït, però de tant en tant fer coses gratuïtes, en aquest món on tot se compra i es ven, és bo, sà i higiènic. I aquí, a més de gratuït, pot ser sobrer davant d'una concurrència que ja els coneix, ells i les seues obres....

Podríem dir, parafrasejant la bíblia, que per les seues obres els coneixereu i en aquest cas potser seria encertat ja que aquí, de fet, hem vingut per presentar els darrers fills impresos que recíprocament introduiran ells mateixos, després que jo acabi de dir les quatre coses que pertocuen d'aquest mestre d'escola i aquest periodiste, que tenen coses en comú i, evidentment, altres de personals i intransferibles.

Comparteixen, a més de l'estació de Marçà-Falset, un instint gairebé insaciable, un desfici curiós, escrutador i tafaner --que queda més fi que xafarder— i que en la part compartida dels seus interessos, s'adreça a la història, a la nostra història propera, immediata. Aquella història que ni tan sols ha estat escrita en lletra minúscula perquè, en el millor dels casos, ha estat ignorada i en tots als altres casos, ens l'han amagat o falsejat

Aquest desfici per saber, per furgar, no és però una finalitat en ell mateix... --encara que el que xalen quan troben segons què ratlla el plaer més exultant o els pot provocar fins i tot l'acceleració del ritme cardíac--. Amb tot, però, aquest desfici els ve provocat per un desig més profund, tant que quasi podríem qualificar de necessitat. El desig d'entendre, de comprendre el perquè dels fets i no fets que han payoutat la vida d'aquest boci de país nostre, de les misèries i riqueses que han sigut escenari i guió dels esdeveniments de tota mena, íntims i personals, compartits i col·lectius, durant el segle passat, que ara com ara és l'època cronològica que han triat i en certa manera s'han repartit. Entendre i comprendre, com a camí necessari per explicar i opinar. I com a camí imprescindible per avançar.

Tenen també en comú un saber fer, un *savoir faire* important, un bon nas per saber on furgar i ensumar, una mà esquerra traçada per convèncer, persuadir i fins i tot seduir, els informants susceptibles de fornir-los peces valuoses --o no-- que els ajudin a anar confegint el trencaclosques massa esmicolat dels anys revolts, dels anys foscos, dels temps que gràcies a la seua feina ara anem descobrint, en tot el sentit de la paraula **descobrir** perquè massa sovint no sabíem ni que existien.

També és dèria compartida un cert gust per treure punta a les situacions, informacions i anècdotes, que en les seues recerques "més serioses" els apareixen aquí i allà, com petits parèntesis no pas

superflus, ans al contrari, i que tant l'un com l'altre saben aprofitar de maneres diverses. I això ajuda a entendre, també, els fets més "pròpiament" històrics... Perquè en certa manera les petites històries personals són les vocals sense les quals no podem escriure la història col·lectiva de manera completa. Saber equilibrar amb les dosis adequades els elements minúsculs i els fets d'abast universal és també un art que els atrau i que conreen amb molta. No hi ha dades insignificants, tot, absolutament tot té o pot tenir un sentit.

I, és clar, cadascun té la seua mirada i la seua veu pròpies, vaja, el seu estil personal.

Lo Pere és mestre i en el sentit més noble de la paraula, que el té, i tant que el té. I com a mestre sap transmetre allò que ell ha après a partir de la feina minuciosa, sistemàtica, persistent i rigorosa fins a l'extrem. I ho sap transmetre sense pedanteria disfressada de condescendència, sense necessitat de fer semblar més erudit un discurs a força de formalismes innecessaris o de terminologies només adreçades als "entesos". Les artificiositats no li calen i per això es pot permetre i es permet digressions enriquidores, que donen al seu estil l'empremta personal i la picada d'ullet que a tots ens agrada trobar en un text, sigui del gènere que sigui.

Lo Toni, ja ho hem dit, periodista com és, cronista de les nostres comarques des de fa ja anys, i guionista també, no ho oblidem, destil·la aquesta agilitat de llenguatge que, amb frases curtes i premudes, et condensa paràgrafs sencers i t'estalvia pàgines... Amb una ploma esmolada i ben sucada a la tinta de la quotidianitat disseccionada, retrata situacions i personatges que tot i ser-nos propers, i fins i tot coneguts, esdevenen protagonistes de mons literaris de ple dret.

Els personatges d'un i altre, cooperativistes, anarquistes, capellans, tots falsaris i tots ben reals són, per bé i per mal, la nostra gent. Amb llums i ombres i amb tots els matisos entremitjos.

En tot cas, només ens cal esperar que el mestre i el periodista ens segueixin parlant de tots ells, que, al cap i a la fi, és també una manera d'explicar-nos a tots naltros.

Roser Vernet Anguera

Fundació el Solà - La Fatarella (Terra Alta) , 29 d'agost de 2010